

EUROOPA KOHTU OTSUS

22. veebruar 1990*

ESTÜ asutamislepingu artikkel 41 – Söe- ja terasetootmismaksude võlgnevused

[...]

Kohtuasjas C-221/88,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 41 alusel esitatud Tribunale (sez. fallimentare) di Brescia eelotsusetaotlus, millega soovitakse nimetatud kohtus pooleliolevas menetluses järgmiste poolte vahel:

Euroopa Söe- ja Teraseühendus (ESTÜ)

ja

Acciaierie e ferriere Busseni SpA (likvideerimisel)

saada eelotsust söe- ja terasetootmismaksude võlgnevuste eelisõiguslikkust käsitleva komisjoni 13. mai 1986. aasta soovitusel 86/198/ESTÜ (EÜT 1986, L 144, lk 40) tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS

koosseisus: president O. Due, kodade esimehed C. N. Kakouris, F. A. Schockweiler ja M. Zuleeg, kohtunikud T. Koopmans, G. F. Mancini, R. Joliet, T. F. O'Higgins, J. C. Moitinho de Almeida, G. C. Rodríguez Iglesias ja F. Grévisse,

kohtujurist: J. Mischo,

kohtusekretär: vanemametnik H. A. Rühl,

olles läbi vaadanud kirjalikud märkused, mille esitasid:

– põhikohtuasja hageja nimel Euroopa Ühenduste Komisjon, keda esindas õigustalituse ametnik Enrico Traversa,

– põhikohtuasja kostja nimel Itaalia Corte di Cassazione avvocato Sandro Conti,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

arvestades suuliseks menetluseks koostatud ettekannet,

kuulanud 25. oktoobri 1989. aasta kohtuistungil ära suulised märkused Itaalia valitsuse poolt, keda esindas välisministeeriumi õigusosakonna juhataja professor Luigi Ferrari Bravo, keda abistas avvocato dello Stato Ivo Braguglia,

kuulanud 28. novembri 1989. aasta istungil ära kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

Põhjendused

1. Oma 28. aprilli 1988. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 4. augustil 1988, esitas Tribunale di Brescia EMÜ asutamislepingu artikli 41 alusel Euroopa Kohtule eelotsuse saamiseks mitu küsimust söe- ja terasetootmismaksude võlgnevuste eelisõiguslikkust käsitleva komisjoni 13. mai 1986. aasta soovitus 86/198/ESTÜ (EÜT 1986, L 144, lk 40, edaspidi „soovitus”) tõlgendamise kohta.

2. Nimetatud küsimused tekkisid ESTÜ ja Acciaierie e ferriere Busseni SpA (likvideerimisel), edaspidi „Busseni”, vahelises kohtuvaidluses selle üle, kas ESTÜ suhtes tuleks rakendada eelisõigust teatavate nõuete kaitsmisel.

3. Pärast 3. veebruari 1987. aasta otsust, millega Busseni tunnistati maksejõuetuks, soovis ESTÜ kaitsta kahte nõuet, millest üks on eelisõiguslik tasumata maksude ja viiviste võlgnevus summas 246 652 086 Itaalia liiri ning teine tagamata trahvide ja viiviste võlgnevus summas 4 480 192 938 Itaalia liiri.

4. Ametlik pankrotihaldur ei rahuldanud ESTÜ poolt soovitusel alusel esitatud taotlust, et osa võlgnevuste suhtes rakendataks eelisõigust. ESTÜ esitas seejärel apellatsioonkaebuse Tribunale di Bresciale.

5. Tribunale märkis, et liikmesriigid on soovitusel kohaselt hiljemalt alates 1. jaanuarist 1988 kohustatud ESTÜ asutamislepingu artiklites 49 ja 50 nimetatud maksude kohaldamisest tulenevatele võlgadele kohaldama maksuvõlgadega samaväärset eelisõigust; kui eelisõiguse ulatus oleneb maksu liigist, siis tuleks neile kohaldada samaväärset eelisõigust, kui riigile võlgnetava käibemaksu puhul. Kuna Itaalia Vabariik ei olnud otsuse ellurakendamiseks meetmeid võtnud, ei olnud Tribunale kindel, kas nende meetmete puudumise korral annab soovitus Itaalia õiguse alusel vahetult eelisõiguse ESTÜ-le võlgnetavate summade suhtes.

6. Seepärast esitas Tribunale Euroopa Kohtule eelotsuse saamiseks järgmised küsimused:

„1) Kas 13. mai 1986. aasta soovitusel 86/198/ESTÜ, millega nähakse (võlausaldajate konkurentsi korral – artiklid 1 ja 2) ette, et liikmesriik, kes rakendab riigile võlgnetavate maksusummade puhul võlgniku kogu vara või selle teatava osa suhtes eelisõigust, peab sama eelisõiguse andma ka võlgadele, mis tulenevad [ESTÜ] asutamislepingu artiklites 49 ja 50 nimetatud maksude kohaldamisest, ning liikmesriigid, kus maksuvõlgadel on üldine või konkreetne eelisõigus olenevalt asjaomase maksu liigist, peavad ESTÜ maksudest tulenevatele võlgadele andma samaväärse eelisõiguse kui käibemaksuvõlgade puhul, on liikmesriigis vahetu mõju, nii et siseriiklik kohus saab seda kohaldada olenemata meetmetest, mida adressaadiks olev liikmesriik on soovitusel ellurakendamiseks vastu võtnud, või on soovitus (ESTÜ asutamislepingu artikkel 15) pelgalt õigusmeede, mis on siduv saavutatavate eesmärkide osas, kuid jätab nende saavutamise viisi üle otsustamise riikidele, kellele see on adresseeritud?

2) Kui soovitusel on vahetu mõju, siis kas seda kohaldatakse üksnes maksudele, mis muutusid sissenõutavaks pärast soovitusel vastuvõtmist (13. mai 1986), või ka varem tekkinud nõuetele?

3) Kui aga kõnealune soovitus on pelgalt õigusmeede, mis on siduv taotletavate eesmärkide osas, kuid jätab nende saavutamise viisi üle otsustamise riikidele, kellele see on adresseeritud, siis kas artiklis 4 liikmesriikide poolse täitmise tähtajaks määratud 1. jaanuar 1988 on kohustuslik, nii et Corte Costituzionale poolt sedastatud põhimõtete kohaselt seab selle tähtaja eiramine kahtluse alla eelisõiguslikkust käsitlevate õigusnormide põhiseadusele vastavuse (kuna rikutud on põhiseaduse artiklit 11), kui nendega ei laiendata maksuvõlgade eelisõiguslikkust [ESTÜ] asutamislepingu artiklites 49 ja 50 nimetatud maksude võlgnevustele?”

7. Täpsemad andmed põhikohtuasja faktiliste asjaolude, menetluse käigu ja Euroopa Kohtule esitatud märkuste kohta on esitatud suuliseks menetluseks koostatud ettekandes ning käesolevas otsuses mainitakse või käsitletakse neid niivõrd, kui see on vajalik Euroopa Kohtu põhjenduste selgitamiseks.

Euroopa Kohtu pädevus

8. Algatuseks tuleb märkida, et vastupidiselt Busseni seisukohale ei ole tõlgendatav meede komisjoni arvamus, vaid soovitus, mis on vastu võetud ESTÜ asutamislepingu artikli 14 alusel, teiste sõnadega meede, mis selle artikli kohaselt on siduv saavutatavate eesmärkide osas, kuid jätab nende eesmärkide saavutamiseks sobivate meetodite valiku neile, kellele see on adresseeritud. Busseni väited antud küsimuses on seepärast igal juhul alusetud.

9. Siiski on vaja kontrollida, kas Euroopa Kohus on pädev läbi vaatama eelotsusetaotlust, mis käsitleb ESTÜ asutamislepingut ning selle alusel vastu võetud meetmeid.

10. ESTÜ asutamislepingu artikkel 31, EMÜ asutamislepingu artikkel 164 ja Euratomi asutamislepingu artikkel 146, mille kohaselt Euroopa Kohus peab tagama nende asutamislepingute tõlgendamise ja kohaldamise õiguspärasuse, sisaldavad sisult identseid sätteid, kuigi esimese ja kahe teise lepingu sõnastuses on puhtalt vormilisi erinevusi.

11. Kuigi nii EMÜ kui ka Euratomi asutamisleping sisaldavad vastavalt artiklis 177 ja artiklis 150 identseid tingimusi, mille alusel Euroopa Kohus võib siseriiklike kohtute esitatud eelotsuseküsimustest lähtudes teostada oma pädevust ühenduse õiguse tõlgendamise vallas, puuduvad ESTÜ asutamislepingus selgesõnalised sätted, mis reguleeriksid Euroopa Kohtu tõlgendamispädevuse teostamist.

12. Teiselt poolt sätestatakse ESTÜ asutamislepingu artiklis 41 selgesõnaliselt, et „Euroopa Kohtul on ainupädevus teha eelotsuseid ülemameti ja nõukogu õigusaktide kehtivuse kohta, kui siseriiklikus kohtus algatatud menetluse käigus tekib küsimus nende kehtivusest”.

13. Kuigi nende tegelikud sätted võivad olla erinevad, väljendatakse nii ESTÜ asutamislepingu artiklis 41, EMÜ asutamislepingu artiklis 177 kui ka Euratomi asutamislepingu artiklis 150 – kusjuures need asutamislepingud on sõlmitud erineval ajal, ESTÜ asutamisleping aastal 1951 ning EMÜ ja Euratomi asutamislepingud aastal 1957 – kahte vajadust: tagada ühenduse õiguse võimalikult ühetaoline kohaldamine ning seada selleks sisse tõhus koostöö Euroopa Kohtu ning siseriiklike kohtute vahel.

14. Tuleb ka märkida, et tõlgendamine ja kehtivuse hindamine on omavahel seotud. Esiteks, kuigi ESTÜ asutamislepingu artiklis 41 nimetatakse üksnes Euroopa Kohtu pädevust teha eelotsuseid komisjoni ja nõukogu õigusaktide kehtivuse kohta, eeldab meetmete kehtivuse hindamine igal juhul nende tõlgendamist. Teiseks on Euroopa Kohus seoses EMÜ asutamislepingu artikli 177 kohaldamisega, mis sellealast sätet ei sisalda, otsustanud, et üksnes Euroopa Kohtul on õigus ühenduse institutsioonide meetmeid tühisteks tunnistada (22. oktoobri 1987. aasta otsus kohtuasjas 314/85 *Foto-Frost* (1987) EKL 4199), ning see järeldus on kooskõlas ESTÜ asutamislepingu artikli 41 selgesõnalise sättega.

15. Kuigi ESTÜ asutamislepinguga ühenduse institutsioonidele antud pädevuse laadist tulenevalt tekib siseriiklikel kohtutel selle asutamislepingu ja selle alusel vastu võetud meetmete kohaldamise ning seega ka nende tõlgendamise vajadus harvematel juhtudel, on siseriiklike kohtute ja Euroopa Kohtu sellealane koostöö ESTÜ asutamislepingu kontekstis sama vajalik, kui EMÜ ja Euratomi asutamislepingute puhul, kuna ühenduse õiguse ühetaolise kohaldamise tagamise nõue on sama oluline ja selge.

16. Seepärast oleks asutamislepingute eesmärkide ja sidususega vastuolus olukord, kus EMÜ ja Euratomi asutamislepingutest tulenevate normide tähenduse ja kohaldamisala üle otsustaks lõplikult Euroopa Kohus, nagu on identses sõnastuses sätestatud EMÜ asutamislepingu artiklis 177 ja Euratomi asutamislepingu artiklis 150, võimaldades seega neid norme kohaldada ühetaoliselt, kuid ESTÜ asutamislepingust tulenevate normide puhul oleks see pädevus üksnes erinevatel siseriiklikel kohtutel, kelle tõlgendused võivad olla erinevad, ning Euroopa Kohus ei oleks pädev tagama nende normide ühetaolist tõlgendamist.

17. Eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et Euroopa Kohus on pädev vastama Tribunale di Brescia eelotsuseküsimustele.

Esimene küsimus

18. Esimese küsimusega soovib siseriiklik kohus teada saada, kas ESTÜ võib siseriiklike rakendusmeetmete puudumise korral tugineda soovitusel artikkelitele 1 ja 2, nii et teatavate talle võlgnetavate summade osas, mis tulenevad ESTÜ asutamislepingu artikkelites 49 ja 50 sätestatud maksude kohaldamisest, saaks siseriiklike õigusaktidega ette nähtud võlausaldajate konkurentsi puhul kohaldada üldist või konkreetset eelisõigust samas ulatuses, kui on kõnealuse riigi õigusega ette nähtud sellele riigile võlgnetava käibemaksu suhtes.

19. Komisjon leiab, et täidetud on Euroopa Kohtu poolt sedastatud tingimused, mille kohaselt saab siseriiklikus kohtus tugineda liikmesriigi poolt siseriiklikku õigussüsteemi üle võtmata jäetud direktiivi sätetele.

20. Seevastu Bussemi leiab, et kui puuduvad soovitusel ülevõtmist käsitlevad siseriiklikud meetmed, ei saa ESTÜ Tribunaal selle sätetele tugineda.

21. Esiteks tuleb märkida, et Euroopa Kohtu poolt välja töötatud reegleid siseriiklikku õigusesse üle võtmata jäetud direktiivi mõju kohta kohaldatakse ka ESTÜ asutamislepingu alusel vastu võetud soovitustele, mis on samaliigilised meetmed, olles adressaatidele siduvad saavutatava eesmärgi osas, kuid jättes neile õiguse valida, millises vormis ja milliste meetoditega seda eesmärki saavutada.

22. Euroopa Kohtu pretsedendiõigusest nähtub, et kui ühenduse institutsioonid on direktiiviga seadnud liikmesriigile kohustuse astuda teatavaid samme, siis sellise meetme tõhusus (*effet utile*) väheneks, kui üksikisikud ja siseriiklikud kohtud ei saaks käsitada seda ühenduse õiguse osana. Sellest tuleneb, et liikmesriik, kes ettenähtud tähtaja jooksul ei ole direktiiviga ette nähtud rakendusmeetmeid võtnud, ei saa vaidluses üksikisikuga tugineda oma suutmatusele täita direktiiviga ette nähtud kohustusi. Seega, kui direktiivi sätted on meetme sisu osas tingimused ja piisavalt täpsed, siis võib juhul, kui ettenähtud tähtaja jooksul ei ole rakendusmeetmeid vastu võetud, neile sätetele tuginedes vaidlustada mis tahes siseriikliku sätte, mis on direktiiviga vastuolus. Üksikisikud võivad neile sätetele tugineda ka juhul, kui nendega nähakse ette õigusi, mida isikud saavad kasutada suhetes riigiga (vt eelkõige 19. jaanuari 1982. aasta otsus kohtuasjas 8/81 *Ursula Becker* (1982) EKL 53).

23. See võimalus on siiski olemas üksnes asjaomase liikmesriigi ja teiste avaliku võimu organite suhtes. Seega ei saa direktiiv iseenesest luua kohustusi üksikisikule ning üksikisiku vastu ei saa direktiivi sätetele tugineda (26. veebruari 1986. aasta otsus kohtuasjas 152/84 *Marshall* (1986) EKL 723).

24. Kui ESTÜ nõuded võivad konkureerida – nagu käesoleval juhul – mitte üksnes asjaomase liikmesriigi nõuetega, vaid ka ettevõtte teiste võlausaldajate nõuetega, võib soovitusel

kohaldamine olla kahjulik mitte üksnes liikmesriigile, kellele see on adresseeritud, vaid vähendada ka mõningate teiste võlausaldajate võimalusi saavutada oma nõuete täitmine.

25. Kui rahuldataks ESTÜ poolt pädevatele siseriiklikele organitele esitatud taotlus liigitada teatavad talle võlgnetavad summad soovituse alusel eelisõiguslikeks nõueteks, siis ei kahjustaks see üksnes asjaomase liikmesriigi seisundit, vaid muudaks vältimatult ka teiste pankrotimenetluses osalevate võlausaldajate suhtelist seisundit. Seega, kui teatavatele ESTÜ-le võlgnetavatele summadele antaks nimetatud eelisõigus, kahjustaks see otseselt ettevõtte teiste võlausaldajate õigusi, kelle nõuetel puudub eelisõigus või on samaväärne või väiksem eelisõigus, kui kõnealusele riigile võlgnetava käibemaksu osas.

26. Eeltoodust tuleneb, et kui kõnealune soovitus vastab tingimustele, mis võimaldavad siseriiklikes kohtutes tugineda üle võtmata jäetud direktiivile, siis võib ESTÜ sellele soovitusele tugineda riigi vastu, tingimusel, et ESTÜ-le võlgnetavatele summadele antakse eelisõigus üksnes kõnealuse riigi suhtes ning ühenduse nõuded seatakse selle riigi võimalike nõuetega samasse seisundisse. ESTÜ-le antud eelisseisund ei tohi aga kahjustada õigusi, mis soovituse puudumise korral on siseriiklike õigusaktide alusel teistel võlausaldajatel peale riigi.

27. Lisaks tuleb kaaluda, kas soovitusel on olemas tunnused, mis võimaldavad sellele siseriiklikes kohtutes tugineda, ehk kas selle sätted on tingimusetud ja piisavalt täpsed.

28. Soovituse artiklitega 1 ja 2 liikmesriikidele kehtestatud kohustus anda eelisõigus ESTÜ-le võlgnetavatele summadele, mis tulenevad ESTÜ asutamislepingu artiklites 49 ja 50 nimetatud maksude kohaldamisest, on piisavalt täpne.

29. Kuigi soovituse artikli 4 teine lõik, milles sätestatakse, et selle sätteid tuleb kohaldada selle ellurakendamise tähtpäeval pooleliolevates menetlustes, kohustab liikmesriike tagama „nõuetekohaste üleminekumeetmete abil kohased vahendid võlgnikust ettevõtte teiste võlausaldajate õiguste kaitseks” ning kehtestab seega direktiivi rakendamise tingimuse, nähtub antud sätte sõnastusest selgelt, et see hõlmab üksnes muude võlausaldajate kui ESTÜ ja asjaomase riigi õiguste kaitset.

30. Seepärast tuleb esimesele küsimusele vastata, et soovitust tuleb tõlgendada selliselt, et siseriiklike rakendusmeetmete puudumise korral võib ESTÜ pärast selle ellurakendamiseks ette nähtud tähtaja lõppu sellele soovitusele tugineda liikmesriigi vastu, kes on jätnud soovituse ellu rakendamata, tingimusel et tema võlanõuete eelisõiguslikkust tunnustatakse üksnes selle riigi suhtes, seades ühenduse nõuded kõnealuse riigi nõuetega samasse seisundisse, ning see ei kahjusta õigusi, mis soovituse puudumise korral on siseriiklike õigusaktide alusel teistel võlausaldajatel peale riigi.

Teine küsimus

31. Oma teise küsimusega soovib siseriiklik kohus teada saada, kas juhul, kui ESTÜ-l on õigus nõuda soovituse kohaldamist liikmesriigi õigussüsteemis, annab see eelisõiguse kõikide

summade osas, mille ühenduse ettevõtjad võlgnevad tulenevalt ESTÜ asutamislepingu artiklites 49 ja 50 nimetatud maksude kohaldamisest, olenemata nõuete tekkimise ajast, või üksnes pärast soovitusel vastuvõtmist sissenõutavaks muutunud võlgnevuste osas.

32. Soovituse artikli 4 esimese lõiguga kohustati liikmesriike „hiljemalt 1. jaanuaril 1988” võtma vajalikud meetmed soovitusel ülevõtmiseks oma õigussüsteemidesse. Seega, nagu juba märgitud, sai rakendusmeetmete puudumise korral siseriiklikes kohtutes selle sätetele tugineda alates 2. jaanuarist 1988.

33. Artikli 4 teise lõigu kohaselt „liikmesriigid sätestavad, et neid [meetmeid] kohaldatakse käesoleva soovitusel tegeliku ellurakendamise kuupäeval pooleliolevates menetlustes”. Kõnealusel sõnastusest nähtub selgelt, et soovitusel saab siseriiklikes kohtutes tugineda kõikides pankrotimenetlustes, mis ei olnud 2. jaanuariks 1988 lõpule viidud.

34. Seoses konkreetse küsimusega – kas soovitusel võib anda eelisõiguse ESTÜ ees enne selle vastuvõtmist tekkinud võlgnevuste osas – tuleb märkida, et soovitusel preambuli seitsmendast põhjendusest nähtub selgelt, et komisjon soovis selle sättega anda ESTÜ-le võimaluse teostada eelisõigust „tegeliku ellurakendamise kuupäeval pooleliolevates menetlustes”, et tagada soovitusel „vastuvõtmisele eelnenud aastatel tekkinud võlgnevuste sissenõudmine võimalikult suures ulatuses”.

35. Vastupidiselt Busseni seisukohale ei saa õiguspäraste ootuste kaitse põhimõte takistada eelisõiguse andmist võlgade osas, mis tekkisid enne nimetatud õiguse kehtestanud meetme jõustumise kuupäeva, kuna, nagu Euroopa Kohus on varem märkinud, ei saa kõnealust põhimõtet laiendada selliselt, et see takistaks uute normide kehtivust varasemate normide alusel tekkinud olukordade tulevikus tekkiva mõju suhtes (14. jaanuari 1987. aasta otsus kohtuasjas 278/84 *Saksamaa Liitvabariik v komisjon* (1987) EKL 1).

36. Seepärast tuleb teisele küsimusele vastata, et soovitusel artikli 4 teist lõiku tuleb tõlgendada selliselt, et ESTÜ võib eespool sätestatud olukordades ja tingimustel taotleda eelisõigust ettevõtjate kõikide ESTÜ asutamislepingu artiklites 49 ja 50 nimetatud maksudest tulenevate võlgnevuste osas olenemata nende tekkimise ajast, juhul kui neid nõudeid on võimalik ettevõtte likvideerimisel tõendada vastavalt võlausaldajate õigusi reguleerivatele siseriiklikele sätetele.

Kolmas küsimus

37. Oma kolmanda küsimusega soovib siseriiklik kohus sisuliselt teada saada, kas soovitusel liikmesriikides ellurakendamise tähtpäev, 1. jaanuar 1988, on kohustuslik.

38. Nagu Euroopa Kohus on varem otsustanud (eespool viidatud 19. jaanuari 1982. aasta otsus kohtuasjas *Becker*), nähtub EMÜ asutamislepingu artiklist 189 selgelt, et direktiivi adreksaadiks olevad liikmesriigid on kohustatud saavutama konkreetse eesmärgi ning see eesmärk tuleb saavutada direktiiviga ette nähtud tähtaja jooksul.

39. Sellest põhimõttest, mida kohaldatakse ka ESTÜ asutamislepingu artikli 14 alusel vastu võetud soovitudele, nähtub, et artikli 4 esimese lõiguga liikmesriikidele soovitude ülevõtmiseks kehtestatud tähtpäev, 1. jaanuar 1988, on kohustuslik.

40. Kui liikmesriik selliselt kehtestatud tähtaja jooksul soovitud üle ei võta, rikub ta ühenduse õigust.

41. Seepärast tuleb kolmandale küsimusele vastata, et soovitude artikli 4 esimest lõiku tuleb tõlgendada selliselt, et ettenähtud tähtpäev, 1. jaanuar 1988, on kohustuslik ning selle eiramine on ühenduse õiguse rikkumine.

Kohtukulud

42. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus siseriiklikus kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS,

vastuseks Tribunale di Brescia 28. aprilli 1988. aasta otsusega esitatud eelotsuseküsimustele otsustab:

1) Söe- ja terasetootmise maksude võlgnevuste eelisõiguslikkust käsitlevat komisjoni 13. mai 1986. aasta soovitud 86/198/ESTÜ tuleb tõlgendada selliselt, et siseriiklike rakendusmeetmete puudumise korral võib ESTÜ pärast ellurakendamiseks ette nähtud tähtaja lõppu sellele soovitusele tugineda liikmesriigi vastu, kes on jätnud soovitud ellu rakendamata; tema nõuete eelisõiguslikkust tunnustatakse aga üksnes selle riigi suhtes, seades ühenduse nõuded kõnealuse riigi nõuetega samasse seisundisse, ning see ei kahjusta õigusi, mis soovitud puudumise korral on siseriiklike õigusaktide alusel teistel võlausaldajatel peale riigi.

2) Soovitud artikli 4 teist lõiku tuleb tõlgendada selliselt, et ESTÜ võib eespool sätestatud olukordades ja tingimustel taotleda eelisõigust ettevõtjate kõikide ESTÜ asutamislepingu artiklites 49 ja 50 nimetatud maksudest tulenevate võlgnevuste osas olenemata nende tekkimise ajast, juhul kui neid nõudeid on võimalik ettevõtte likvideerimisel tõendada vastavalt võlausaldajate õigusi reguleerivatele siseriiklikele sätetele.

3) Soovituse artikli 4 esimest lõiku tuleb tõlgendada selliselt, et ettenähtud tähtpäev, 1. jaanuar 1988, on kohustuslik ning selle eiramine on ühenduse õiguse rikkumine.

Due	Kakouris	Schockweiler	Zuleeg	Koopmans
Mancini		Joliet		O'Higgins
Moitinho de Almeida		Rodríguez Iglesias		Grévisse
Kuulutatud avalikul kohtuistungil 22. veebruaril 1990 Luxembourgis.				
Kohtusekretär				President
J.-G. Giraud				O. Due